

и прикрития пжтъ. (Този последния, между друго, усилили съ разни нови способности въ устройството и разположението на палисадитѣ; най добрия отъ тѣзи способности, въведенъ въ употребление, билъ Дюмуленовия).

Но, отъ многото теоритически усвършенствувания на дълговременната фортификация, само твърдѣ малко били осъществени на практика. Отъ всички най много Монталамберъ турилъ въ изпълнение прѣдположенията си. Отъ неговитѣ постройки най забѣлжителни сж направенитѣ отъ него: дървения фортъ на островъ Е (Aix) и каменнитѣ фортове на Шербургското пристанище, сжщо крѣпостнитѣ му лафети, блиндитѣ прѣдъ амбразуритѣ и нѣк. др. Къмъ числото на теориитѣ, които останали безъ приложение, принадлежатъ тѣй-нарѣченитѣ *кржгообразни системи*, основани на тѣзи мисль, че укрѣпленіята, разположени въ видъ на кржгъ, нѣматъ мъртви жгли и слѣдователно не се нуждаятъ отъ флангова отбрана.

Новитѣ крѣпости (Глацъ, Бригъ, Козель, Нейссе и Глогаувъ Силезия и др.) се строили прѣимущественно по системитѣ на Вобана и Кѣгорна съ бастии. Крѣпостъта Терезиенщадтъ била построена отъ Иосифа II по теналната система. А старитѣ, слабоукрѣпени крѣпости (напр. Бреславль) били усилявани, като имъ се прибавяли външни верки отъ най новѣ видъ и устройство и др. т.

Въ въоръжението на крѣпоститѣ много отстъпвали отъ по рано приетитѣ правила. Касателно този прѣдмѣтъ нѣмало нищо положително опрѣдѣлено: въоръжението на крѣпоститѣ и силата на гарнизонитѣ имъ били много или малко съразмѣрни съ величината и силата на крѣпоститѣ.

Вслѣдствие на това, както и на голѣмото или малко искусство въ атаката и отбраната, крѣпостната война прѣдставлява въ този периодъ двѣ

твърдѣ странни противоположности: силно-укрѣпенитѣ нидерландски крѣпости се отбранявали извънрѣдно слабо и не се държали дълго време, тогазъ когато несравнено по слабо укрѣпенитѣ крѣпости въ Силезия, Моравия, Хессенъ-Кассель и др. страни се отбранявали упорито и се държали дълго. Но въобще срѣдната продължителностъ на отбраната на по голѣмата частъ отъ крѣпоститѣ въ Германия и Италия съставлявала отъ 25 до 75 дни. Само Гибралтаръ се държалъ 3 години.

Французскитѣ инженери изобрѣтили и распространили *анализа* или исчислението на отбранителната сила на крѣпоститѣ, върху който Кормонтанъ основалъ смѣтката на относителната сила на разнитѣ крѣпости. Само по себѣ си се разбира, че тѣзи правила не сж можали да бжджтъ съвсѣмъ вѣрни и приети за постоянни и безусловни, тѣй като въ тѣхъ не сж влизали въ смѣтка разнитѣ обстоятелства, които иматъ влияние върху голѣмата или малка продължителностъ на съпротивлението.

Независимо отъ увеличението броя и усвършенствуванието на външнитѣ верки, вземанието на крѣпоститѣ чрѣзъ внезапно нападение се случвало доста често, благоприятствувано отъ безгрижността, нерадението или лошата дисциплина на гарнизона.

Правилнитѣ обсади се извършвали по методата на Вобана, усвършенствувана, упростена и ускорена въ нѣкои отношения. Тѣй, напримѣръ, циркумъ-и контръ-валационнитѣ линии не се употребявали вече и били замѣнени, или съ два паралела, усилены на краищата съ редути, или пжкъ съ обсервационни войсковикорпуси. Aproшитѣ се водили тѣй, че нѣмало нужда отъ съобщения между 1-ия и 2-ия паралелъ.

Пруския инженеръ Лефевръ (Le-febvre) и даже прѣди него нѣкои